

plices, en conséquence de ce qu'Ursion avait pris et emprisonné un homme du diocèse d'Evreux qui allait en pèlerinage à Sainte-Marie-Madeleine de Vézelay, et à Saint-Gilles en Languedoc. La lettre est de l'année 1096, comme le montre le temps de la mort de l'archevêque Richer; et dès lors au moins on était persuadé dans le public, que les reliques de sainte Madeleine étaient à l'abbaye de Vézelay, ce qu'ine favorise pas la prétention des Provençaux.

Encore une autre lettre de notre archevêque, imprimée dans divers recueils indiqués à la marge. Celle-ci est circulaire, étant adressée à tous les archevêques, évêques, abbés et autres fidèles, pour leur notifier la sentence d'absolution que l'archevêque légat, assisté d'Aldebert de Bourges, d'Hoël du Mans et de plusieurs abbés, avait prononcée à l'abbaye de Saint-Florent de Saumur, le jour de la fête de Saint-Jean-Baptiste, 1094, en faveur de Foulques Rechin, comte d'Anjou, excommunié depuis longtemps pour les raisons détaillées dans la lettre.

HUGONIS

LUGDUNENSIS ARCHIEPISCOPI

EPISTOLÆ ET PRIVILEGIA.

I.

Episto. a Hugonis Diensis episcopi ad Rodulfum archiepiscopum Turonensem de legatione sua.

(Anno 1075.)

[BALUZ. *Miscell.* edit. Mansi, III, 53.]

RADULFO, venerabili Turonensium archiepiscopo, Hugo, sanctæ Romanæ Ecclesiæ apocrisiarius, æternæ vitæ beatitudinem.

Quanti matrem vestram sanctam Romanam Ecclesiam liberalitas vestra habeat, an ex corde domino apostolico adhæreat, quanto amore eum amplectatur, nunc ostenditis; ex cujus parte habeo vobis quedam dare et dicere, pro quibus necessarium est vos ad me venire. Licet enim suorum fidelium minime, tamen suo et sanctæ Romanæ Ecclesiæ filio, in tradendis ecclesiasticis negotiis vices suas mihi commisit; pro quibus prudentiam vestram elaborare vigilanter et scientiam nostram, Deo auxiliante, prius quam a vobis recedam diligentissime oportebit insudare. Unde, admoneo, precor, auctoritate etiam mihi commissa et suggero ut mecum loqui quam citius poteritis non differetis. Valete.

II.

Alia ad eundem, qua eum invitat ad concilium Divionense.

(Anno 1076.)

[*Ibid.*]

Hugo, gratia Dei Diensis episcopus, sanctæ sedis apostolicæ legatus, Turonensi archiepiscopo, salutem.

Dilectionem vestram, charissime, latere minime credimus quanta Dominicarum ovium pericula, abundante iniquitate et refrigescente charitate multorum, sancta patiatur Ecclesia, dum sanctæ fidei adversantium quotidie multiplicatur numerus, et pastoralis ordo ad susceptam curam minus debito invenitur sollicitus. Sed si sanctorum Patrum auctoritas ut Christianæ religionis

A semper augetur dignitas omni intentione laboravit, nobis invigilandum summopere est ne nostra depereat negligentia quod illorum crevit diligentia. Vestræ itaque fraternitati nos in Lugdunensi Jicæsi apud Ansam concilium habuisse et quibusdam ecclesiasticis necessitatibus, Deo auxiliante, consuluisse notificamus; in quo nonnullis emergentibus causis ad reparandum sanctæ Ecclesiæ statum non minimum necessariis consilio consentium fratrum aliud iv Non. Januarii apud Divionem castrum Burgundiæ celebrandum preposuimus; ad quod vos venire et suffraganeos vestros ex parte nostra invitare præcipimus. Valete.

III.

Alia ad eundem, qua eum invitat ad concilium Arvernense.

(Anno 1077.)

[*Ibid.*]

Hugo, dignatione Dei Diensis episcopus, Romanæ Ecclesiæ legatus, RADULFO Turonensi archiepiscopo, salutem.

Messis quidem multa, operarii vero pauci. Unde nobis magis lamentandum, qui in area Domini triturare videmur. Quapropter, quia Ecclesiam Domini undique distrahi videmus, apud Arverniam urbem vii Idus Augusti synodale concilium indiximus. Comprovinciales tuos et aliarum regionum religiosos quos potuimus invitavimus. Te quoque sicut fidelissimum socium in viâ Dei et adiutorem ejus charitative vocamus et auctoritate nobis concessa præcipimus ut venias, omnesque tuos suffraganeos venire invites omni remota excusatione. Vale.

IV.

Alia ad eundem, qua eum invitat ad concilium Augustodunense.

(Anno 1077.)

[*Ibid.*]

Hugo, gratia Dei Diensis episcopus et sanctæ

Ecclesiæ Romanæ legatus, RUDOLFO Turonensi archiepiscopo, salutem.

Gratias habeo innumeras quia semper obediens exististi et sanctæ Ecclesiæ in necessitate subvenire pro posse et scire tuo non refugisti. Te igitur valde nobis necessarium pro tua ipsius etiam necessitate apostolica auctoritate vocamus, et per te tuos suffraganeos episcopos, tuos etiam utiliores clericos et abbates, ad synodum in Augustodunensi civitate iv Idus Septembris celebrandam venire præcipimus.

V.

Litteræ Hugonis archiepiscopi Lugdunensis de Ecclesia Sanctæ Fidis de Castelleto, data monasterio Conchensi.

(Ibid.)

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis. Notum sit omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ filiis præsentibus et futuris quod ego Hugo Dei gratia Lugdunensis archiepiscopus dono Deo et sanctæ Fidi de Conchis et Begoni abbati et successoribus ejus et fratribus monasterii ipsius ecclesiam Sanctæ Fidis de Castelleto et ecclesiam Sancti Victoris cum appenditiis suis, quam præfatam ecclesiam dividit Liger fluvius, sub annuali censu octo solidorum, quorum medietas solvetur in festivitate sancti Martini, medietas vero in Purificatione sanctæ Mariæ; retentis synodo et paratis secundum morem aliarum ecclesiarum, et obedientia exhibenda tam nobis et successoribus nostris quam et archipresbyteris nostris. Facta est donatio hæc Lugduni in domo nostra episcopali consilio canonicorum nostrorum, Bladini decani, Arbeti archidiaconi, Verini capellani nostri. Et ut hæc donatio firma permaneat, sigillo proprio subter signavimus, et testibus corroborandam tradidimus. S. Bladini. S. Arbeti. S. Verini Calvi. S. Verini capellani nostri. S. Rostagni Ferlot. S. Fulcherii. S. Veraldi. S. Poncii. Ego Hugo ad vicem cancellarii scripsi et subscripsi.

VI.

Ad Gregorium VII pontificem Romanum. — De Augustodunensi concilio.

(Anno 1077.)

[MANSI, *Concil.*, t. XX.]

Vide in Gregorio VII, Patrolog. t. CXLVIII.

VII.

Ad eundem. — De concilio Pictaviensi.

(Anno 1078.)

[MANSI, *Concil.*, t. XX.]

Domino ac meritis beato papæ GREGORIO, HUGO humilis presbyter Diensium, in Domino Deo salutem.

In concilio, quod Pictavis per gratiam Dei cum aliquo fructu celebravimus, multa nobis pericula prius in itinere, multa nobis adversa in ipsa civitate tum in concilio, tum extra exstiterunt. Ecce enim rex Francorum contrarius sibi ipsi, quia contrarius erat Regi cæli, misit litteras primum mihi, in quibus confitebatur Domino, desiderio desiderans se vocari filium meum, et cum omni gloria et honore auctoritatem nostræ legationis commendabilem efficiens.

Deinde comiti, tum etiam episcopis sui juris litteras misit, adjurans eos omni attestazione, et summæ majestatis ac fidelitatis reos esse instituens. Scilicet comitem, si pateretur nos usquam ubi posset, conventicula et quasi concilia, sic ea vocans, celebrare. Episcopos vero si interessent vel nostris faveret decretis, in quibus nitebamur splendorem coronæ ejus obfuscare, et principum regni ejus. Ex hac ergo adversitate inimici veritatis audaciam nacti nobis insultandi, eos pene traxerunt in sinistram, quos considerabam ad dexteram, et videbam, et non erat qui cognosceret me. Ecce enim pestis et dedecus sanctæ Ecclesiæ archiepiscopus Turonensis, et cum eo episcopus Redonensis, superbissime perversi totum pene occupaverunt concilium. Redonensis namque comprobatus est reus, quia, non prius ordinatus in clericum, ordinatus est in episcopum, promissa prius ac postmodum data pallii cappa ab episcopo Andegavensi, Redonensi tamen illud nesciente; sed aliud ante ordinationem confitente, scilicet cum eques esset equitem inimicum ab equo dejecit, et hujus Redonensis socius eques defectum illum vulnere confodit, qui pro ea dejectione et vulnere in mortem occubuit. Nos igitur multorum precibus inclinati, nondum depositum sed interim suspensum, quia suæ utilis erat Ecclesiæ, vestræ misericordiæ præsentandum et judicandum reliquimus. Turonensis vero comprobatus est ante episcopatum decaniam emisse, quam ex consuetudine ejus Ecclesiæ nisi qui jam sacerdos fuisset, vel jam futurus sacerdos esset, habere non posset. Hic igitur Turonensis nullo modo canonice electus non potuit obtinere a rege donum episcopatus, usque dum nepos hujus ipsius per nummos præfatam decaniam fuerit adeptus. De simonia etiam aliter accusatus est, quia cuidam militi silvam promiserit, si pro episcopatu eum juvisset. Quod cum postea miles ipsi improbasset [f. improperasset], Andegavensis episcopus adfuit, qui nobis ex eodem clara voce testimonium perhibuit. Longum est, Pater, enumerare turbas et conflictus, quos et quantos, quomodo et ubi hic Turonensis nobis intulerit, aliquando pro Redonensi nunquam ratiocinando sed semper garriendo, aliquando pro se inclamitando, cum omni suorum garrulitate et impudenti audacia clericorum. Nam dum etiam archiepiscopum Lugdunensem pene inflecterent ad tuitionem suam, ita ut pro eis oraret, vel obloqueretur, foribus ecclesiæ effractis servientes eorum securibus armata manu introeuntes, ita concilium magno tumultu exturbaverunt, quo fratrem T. in mortem dedissent, nisi Dominus ut scuto bonæ voluntatis suæ coronasset eum. Ita nobis cum paucitate ac dedecore relictis, Turonensis et suffraganei ejus cum superbo tumultu inordinate et non canonice recesserunt. Altera die in ecclesia B. Hilarii inito concilio nulla nobis promissa vel præmissa satisfactione de injuria, iterum draco ille insurgens tanquam leo rugiens non potuit audiri diutius; sed excrentes gladium spiritus, quod est verbum Dei,

percussimus ejus superbiam, et decreto hujus negotii prolato suspendimus eum etiam a sacerdotali officio. Et quia sedem apostolicam appellavit ubi se purgaturum fuisse de simonia asseruit, ad apostolicam sedem eum remisimus, et vestro iudicio deponendum relinquimus. Abbas Bergensis ecclesiarum de Flandria fuisse simoniacus comprobatus est et depositus. Bisontinus archiepiscopus nec Æduensi nec Pictavensi concilio se præsentavit, nec canonicam misit excusationem. Belvacensem pulsatum de simonia, et qui post decretum præbendas vendiderit iudicandum vobis remisimus. Noviomensem pro causa sua similiter. Item Ambianensem pervasorem cum ordinatoribus suis, videlicet Laudunense, Suesouense, Silvanectense. Mala quædam nostra etiam instamina reticeamus, quia personas a quibus sunt illata, Deo juvante, quam citius venturi commodius vobis in aure dicemus. Causas Andegavensis comitis sicut præcepistis ab ipsius ore audientes, rationabiles pene esse credidimus; sed de absolutione ejus non præsumentes diffinitionem hujus rei prudentiæ sanctitatis vestræ committimus. Si quid vero minus scripsimus sanctitati vestræ, Teuzo filius vester fidelissimus cooperatore noster in domino, de Tarvanensi episcopo cum Pictavensi quid statuerimus plenius intimabit. Provideat itaque sanctitas vestra, ne diutius tam opprobriose nobis inproperetur, quod simoniaci vel quicumque criminosi a nobis suspensi vel depositi aut etiam damnati libenter currunt Romanam, et ubi debent sentire ampliore rigorem justitiæ, inde reportant quasi misericordiam pro voluntate. Et qui antea nec in levibus præsumperunt peccare, postmodum exercent apertissimam negotiationem cum tyrannide in commissis sibi ecclesiis. Ora, sanctissime papa, pro me inutili servo sanctitatis vestræ.

VIII.

Ad Mathildem comitissam. — De electione, promotione et consecratione Desiderii, abbatis Casinensis, in pontificem Romanum sub nomine Victoris III.

(Anno 1087.)

[MANSI, *Concil.*, tom. XX.]

Hugo, sanctæ Lugdunensis Ecclesiæ servus, dilectissimæ in Christo sorori M., divinæ consolationis uberrimam gratiam.

Quot et quantis sanctæ Romanæ Ecclesiæ litteris et reverentissimæ memoriæ beati Anselmi, et vestris tam legationibus, quam et litteris coactus Romam venerim, quantoque tempore in partibus Italiæ contra officii mei propositum moratus sim, prudentia vestra doceri non indiget: electionem vero Casinensis abbatis antequam ego Romam venerim factam efficienter audistis, cui tam ego quam et cæteri fratres mei sanctæ Romanæ Ecclesiæ filii, diligentes magis gloriam hominum quam Dei, pro temporis infirmitate assensum præbuimus. Postquam autem ad montem Casinum, quo ipse jam præcesserat, Romæ aliquandiu morati ipsius ducatu pervenimus, ex eiusdem familiaribus nobiscum colloquiis, dum

videlicet nefandissimos actus suos in auribus episcoporum et cardinalium jactanter recitare non erubesceret, copiosius necessario deprehendimus, quam intolerabiliter Deum in ipsius electione offenderimus. Quis enim, nisi ex ipsius ore audisset, unquam crederet Henrico dicto regi fidem eum dedisse, ut de obtinenda Romani imperii corona fideliter eum adjuvaret? Aut cujus accusatio contra talem virum reciperetur, nisi ipse, quasi a J. cumulum gloriæ suæ ascribendo, nobis narrasset, prædictum regem ad invadendas terras beati Petri nunquam, nisi suo consilio et persuasione animaretur, Romanam transisse? nunquid non delirans videretur, si quis Romanum electum post absolutionem a beatissimo papa Gregorio susceptam excommunicatum garrirret, nisi ipse Antonem cardinalem Mediolanensem electum a prædicto papa eodem abbate subscribente publice excommunicatum, et sine poenitentia defunctum, non solum beatum in communi nostra audientia prædicare præsumeret, verum etiam seipsum non in alia, nisi in qua ipse est, gloria futurum oraret? in quibus omnibus dilectissimos fratres nostros B. et C. B. cardinales, quos vobiscum esse putamus, testes advocamus, qui vel ipsi de ejus ore audierunt, vel bonis viris, quibus indubitanter credunt, referentibus, se audisse dixerunt. Quoties decreta domini sui papæ Gregorii, aliorumque sanctorum Patrum non solum verbo aperte improbaverit, verum etiam manifestis operibus postea destruxerit, in quot et quibus locis electionem suam non secundum Deum, sed tumultuarie factam asseverans, publice refutaverit, et nunquam se acquievisse, vel in perpetuum acquieturum sub terribili attestazione affirmaverit: quasve personas electionem reddendo ecclesiæ, idoneas eligi in Romanum pontificem dixerit, inter quas quamdam vobis ex nomine, Metensem scilicet Her., quorundam consilio scripsit, quoniam vobis magna ex parte manifesta sunt, et epistolarem modum excederent, ex ordine scribere omitimus. Nunc vero cum jam tandem post tantum laborem inaniter insumptum respirare videamur, et electionem toties refutatam, et Ecclesiæ redditam, divina gratia, et vestro fulti consilio et auxilio in proximo libere facere sperabamus, sub occasione eligendi R. pontificem, concilium in Capua, sicut illarum partium apostolicus vicarius congregavit. Ac quod ego, et abbas Massiliensis, atque archiepiscopus Aquensis apud Salernum commorantes, ab episcopo Ostiensi, et principe Salernitano, et Conciano R. ex parte vicarii et R. Ecclesiæ invitati, ut communi consilio R. pontificem eligeremus, veniendo obedivimus. Dux etiam quibusdam circumventionibus a Jordano principe juveniliter illectus, illuc venit. Cum ergo de proposito negotio tractare disponeremus, abbas quibusdam mollibus et gestuosis repulsionibus fautores suos episcopos et principem ad compellendum se provocare cœpit. Comperta autem versutiæ suæ, cum prædicti ad restitutionem sui quasi invitum eum compellerent, nos prænominati cum Ostiensi eui-

scopo et Witmundo monacho, et quibusdam aliis A consilium habuimus, qualiter astutiæ illius contra- iremus. Postquam ergo ipse jam paratus erat insignia pontificatus resumere et electionem etiam in ipso conventu multoties refutam iterum in se retorquere, prædictorum consilio, nos tantam hominis levitatem et propositi sui mutabilitatem improbant, in audientia omnium nos nequaquam assensum præbituros diximus; nisi de quibusdam contra famam suam, et tanti ordinis dignitatem quæ post electionem suam nobis de eo innouerant, primum canonice examinatio fieret. Quod ipse indigne ferens, neque ad examinationem venturum, neque electionem unquam suscepturum se publice affirmavit. Sicque data nobis iterum licentia ab eo quem vellemus eligere, excutiens brachia sua, cœpit a nobis recedere, cum Witmundus ex consilio Ostiensis episcopi publice exclamavit, infamem personam non debere in Romanum pontificem eligi, vel ordinari, cum constaret eum indubitanter infamiam incurrisse, quoniam quidem excommunicationem domini papæ Gregorii per annum integrum et continuum, et eo plus sine canonica pœnitentia sustinisset. Taliter itaque dissoluto conventu, et quia nox imminabat, nobis recedentibus, remansit dux cum eo, retento secum Ostiensi cum cæteris R. episcopis et cardinalibus. Ubi cum dlu rogando dux insitisset, ut quemdam Alfanum in Salernitanum episcopum consecraret, sed Ostiensi contradicente abbas voluntatem ducis implere non auderet, quoniam de manifestissima ambitione Alfanus convictus fuerat, C dux graviter indignatus recessit ab eis. Abbas igitur gratia destitutus, quoniam sine eo ad Rom. pontificatum aspirare desperabat, profunda jam nocte cunctis dormientibus legationem ad ducem misit, sicque duce ad abbatem redeunte, et abbas gratiam apud ducem ut papa fieret, et dux quod quærebat obtinuit apud abbatem, ut Alfanus consecraretur sequenti die, videlicet Dominica in Palmis, ex præcepto abbatis id se cunctis facere respondentibus. Eadem itaque die cum post prandium abbas, dux et princeps, uterque a somno meridiano surrexissent, sole declinante ad inferiora, sed vino obtinente superiora, heu, proh dolor! abbas pro mercede nefandissimæ consecrationis, fultus auctoritate ducis, pluvialem sibi ipse imposuit, Ostiensi et nobis inconsultis et prorsus ignorantibus. His ita gestis cum Ostiensis episcopus nobiscum bene per omnia cucurrisset, ut vidit quod abbas per potentiam principis Jordani ad consecrandum se Romam ire intendebat, timens forte ne sui dignitate privaretur, si ab alio prima manus consecratio ei imponeretur, conversus est in die belli; et immemor factus propositi et factæ nobis sponsionis, quod dicere pudet, cum abbate pacem faciens, reverentiam ei per omnia sicut papæ persolvit. Qualiter autem vel quomodo Romam ire disponat, quoniam præsentium lator, et peregrini, quicquid postquam a nobis recesserunt per Capuam transeuntes de hujusmodi appa-

ratu fieri viderunt, vel aliis referentibus didicerunt, plenius vobis referre poterunt. Hic igitur consecratus ab Ostiensi episcopo, cum missas apud S. Petrum diceret, infra actionem iudicio Dei percussus est. Et quamvis tarde, cognoscens se errasse, seipse deposuit, et accitis fratribus de Monte Casino, qui secum aderant, præcepit se illo deferri, et in capitulo non ut papam, sub ut abbatem sepeliri

IX.

Ad eandem. — De iisdem.

(Anno 1088.)

[MANSI, *ubi supra.*]

MATHILDI dilectissimæ in Christo sorori ac unicæ filiæ beati Petri, Hugo sanctæ Lugdunensis Ecclesiæ B servus, salutem in charitate non ficta.

Quamvis sciamus, venerabilis domina, hoc solum te sapere, hoc solum inhiante te quærere, quod ad honorem Dei et apostolicæ sedis pertineat, tamen dissimulare non possumus quin ex abundantia pietatem tuam super hoc admoneamus, ut sanctis desideriis tuis parvitatibus nostræ studia adjungamus. Scimus quidem qualiter, supra femineum modum in virili pectore ferventem charitatis flammam concipiens, in exemplum facta sis omnium principum, ut cum te, quæ temporali potentia et opibus affluebas, cuucta pro nomine Domini expendisse, et mundi furorem potestatemque tenebrarum, fidei armatura evicisse cognoverint, similiter se et non fecisse erubescant, et facere prompta devotione non dubitent. Sed inter hæc, dilectissima domina, ad mentem tibi sæpe reducendum est ut in omnibus modis contendas usque in finem perseverare, et gloriosa principia feliciori consummatione perficere, quia sicut prudentiam tuam per Spiritum edoctam cognoscimus, tunc salutis et præmiorum certa fiducia est, cum usque in finem sancti propositi perseverantia dilatatur. Habetis siquidem in hac re fidissimos adjutores. et benignos devotionis vestræ apud Dominum commendatores, piissimum scilicet Patrem nostrum sanctæ memoriæ papam, et beatum A..... Lucensem episcopum, qui sicut, cum adhuc viverent, in omni pietate et justitia vos instruxerunt, ita nunc ab illo æternæ quietis sinu, in quo eos receptos esse confidimus, meritis suis et precibus, charitatis vestræ opera commendabunt, ac amorem perpetuæ vitæ quo ineffabiliter satiantur, devotionis vestræ visceribus inspirabunt. Eorum itaque patrocinii adjuncta in consulendo Romanæ Ecclesiæ totis viribus accingimini, sumnopere providentes, ut talem ibi personam eligi consentialis, in qua possit esse et tantorum laborum finis, et animarum salus, inimicorum confusio, et apostolicæ reparatio dignitatis.

Et nos quidem licet de recuperatione electionis domni abbatis montis Casini a quibusdam sanctæ Ecclesiæ Rom. episcopis et cardinalibus presbyteris dissenserimus, unde aliquibus illorum cur nobis aliter videretur, etiam apud Capuam palam ratione

reddimus : tamen scire vos volumus ab unitate
 eorum, qua in corpore sanctæ Ecclesiæ ad ser-
 viendum beato Petro divina dignatione compacti
 sumus, nec discessisse, nec in perpetuum, Deo mi-
 serante, discessuros, imo habere propositum aposto-
 licæ sedis profectibus, modis omnibus deservire.
 Præterea notificamus unanimi vestræ a monachis
 Cluniacensibus nobis tantas supergressiones et in-
 jurias inferri, ut nullo modo eas æquanimitè susti-
 nere valeamus. Et quidem anno præterito, antequam
 Romam tenderemus, compertum nobis fuerat, ab-
 batem in sancta Parasceve orationem quam pro
 imperatore facere consueverat, quæ nunc præ ex-
 communicatione et depositione Henrici a domino
 papa Gregorio facta, interposita est, publice cele-
 brasse, de quo cum eundem ad rationem posuisse-
 mus, conscientia debilitatus respondit orationem
 illam pro imperatore quolibet se dixisse. Cumque ex
 circumstantia ipsius orationis ad Romanum eam spe-
 cialiter pertinere imperium prosequeremur, quia ex
 apostolicæ sedis iudicio nunc vacaret, veritate op-
 pressus conticuit, neque tamen debita pœnitentia
 errorem cognitum emendavit. Post reditum vero no-
 strum, cum effrenatæ invasioni monachorum suorum
 resistere conaremur, objecit nobis quasdam litteras,
 quas dicebat a papa Urbano sibi directas, in quibus
 continebatur ut, tam ipse quam sancti fratres sui a
 communione nostra, et Ricardi Massiliensis abstinere
 curarent, ut sub prætentione litterarum nostras in-
 jurias retineret. Quæ litteræ contra apostolicum
 moderamen et gravitatem conditæ manifesta men-
 dacia continebant. A tempore enim electionis quæ
 de abbate Casinensi facta est, usque ad conventum
 Capuæ habitum, integri anni spatium protestantur
 exactum, cum verum sit in eo spatio nullatenus
 annum integrum evolutum. Inter alia autem unum
 impudentissime mentiuntur, quia a communione
 Romanæ Ecclesiæ nos sponte nostra sejunximus;
 cum testis nobis sit conscientia nostra, et charitas,
 qua in Domino copulamur, nos non solum commu-
 nionem eorum non evitasse, sed omnibus hoc per-
 suadentibus restitisse. Adhibito ergo nobis contra-
 rium et coepiscoporum nostrorum consilio, et per
 eorum manum inter nos et abbatem colloquio con-
 stituto, cum intelligeret nos aliter cum illo concor-
 diam non habituros, nisi culpa cognita præfatam
 orationem interponeret, iudicium nobiscum subire
 prætensis multis occasionibus recusavit, episcoporum
 tamen qui aderant studiis discordia nostra aliquan-
 tum mollificata est, et per inducias usque ad præ-
 finitum terminum mitigata.

Hæc de his quæ circa nos sunt charitati vestræ
 communicavimus, invicem postulantes ut si quid
 vobis de servitio humilitatis nostræ placuerit, sine
 hæsitacione nobis hoc summopere cupientibus assi-
 gnetis. Si vero præsentium portitoribus Romam
 eundi occasio aut facultas defuerit, de benignitate
 vestra plurimum confidentes, rogamus ut litteras
 quas illis perferendas commisimus, episcopis sanctæ

A Ecclesiæ Romanæ filiis, et cardinalibus presbyteris,
 celeriter dirigi faciatis. De cætero dilectum fratrem
 nostrum domnum Rotgerum sanctæ Ecclesiæ aposto-
 licæ sedis cardinalem subdiaconum, qui in proximo
 Romam per vos ad utilitatem sanctæ Ecclesiæ ven-
 turum se dicit, nobilitati vestræ sicut necessarium
 commendamus, rogantes ut in conductu, et in cæ-
 teris, in quibus benignitatis vestræ consilio indige-
 rit, pro gratia beati Petri et nostra subveniatis : quo
 referente de his quæ circa nos sunt plenius cogno-
 scetis.

X.

*Litteræ Hugonis archiepiscopi Lugdunensis ad Hu-
 gonem archiepiscopum Bisuntinum pro monachis
 S. Benigni Divionensis.*

(Circa an. 1088.)

[BALUZ. *Miscel.* ed. Luc. III, 56.]

B Hugo, Dei gratia Lugdunensis Ecclesiæ servus,
 dilecto in Christo fratri HUGONI venerabili Bisuntinorum
 archiepiscopo, salutem.

C Significamus dilectioni vestræ dominum papam
 nuper nobis litteras direxisse in quibus post alia
 quædam nobis præceptum est ut vos conveniremus
 et auctoritate sua conmoneremus quatenus abbat
 Divionensi ecclesiam Sanctæ Mariæ de Salina red-
 deretis. Super qua querimonia, prout reminiscimur,
 antecessor vester sæpe a nobis ad justitiam exsequen-
 dam cum prædicto abbate vocatus fuit, et ad ultimum
 ad Meldense concilium invitatus; a quo cum nulla
 existentē canonica excusatione se absentasset, ab
 eodem concilio iudicatum est abbatem inde investi-
 gandum aut ecclesiam divino officio usque ad plenam iusti-
 tiam esse privandam. Proinde præscripta præceptione
 constructa dilectionem vestram apostolica auctoritate
 commonemus ut, secundum quod rationabiliter præ-
 dicti concilii iudicio provisum est, abbatem de præ-
 dicta ecclesia investiatis. Quod quantum prudentiæ
 vestræ satagendum sit ex sententia domini pape,
 quam per eadem verba hic subjecimus, poteritis co-
 gnoscere, quibus ita nobis scribit.

D Præterea præcipimus strenuitati tuæ ut ex nostra
 parte Bisuntinum antistitem convenias et Divionensi
 abbati ecclesiam Sanctæ Mariæ de Salina reddere
 auctoritate nostra commoneas, insuper et fructum
 prædiorum quem retentionis tempore usurparunt.

XI.

*Litteræ ejusdem Hugonis ad Lambertum episcopum
 Atrebatensem, quibus eum invitat ad concilium An-
 gustodunense.*

(Anno 1094.)

[BALUZ., *ibid.*]

Hugo Lugdunensis archiepiscopus, apostolicæ sedis
 legatus, venerabili in Christo fratri LAMBERTO Atre-
 batensi episcopo, salutem.

Novit fraternitatis vestræ dilectio quam frequen-
 tibus domni pape Urbani litteris de convocanda
 in Gallia synodo sim commonitus et obedientia
 adstrictus, et quod diutius onus illud suscipere
 recusaverim. Quia vero ulterius repugnare nec
 volui nec debui, tandem consilio domni abbatis

Cluniacensis et religiosorum virorum episcoporum atque abbatum apud Augustodunum Idus Octobris concilium habendum designavimus; ad quod dilectionem vestram apostolica auctoritate invitamus. Et quamvis credamus vos non ignorare quid de charissimo fratre nostro Remensi archiepiscopo vel de privilegio quod ab apostolica sede accepit dominus papa nobis mandaverit, ipsa tamen ejus scripta vobis direximus, quibus nos de his post aliqua in hæc commonuit verba: « Et nos Remensi Ecclesiæ debitam reverentiam conservantes in privilegio quod confratri nostro Rainaldo archiepiscopo dedimus et statuimus ne ejus causæ alterius nisi Romani pontificis arbitrio decidantur, quod et de cæterorum episcoporum majoribus causis canonum scita constituerunt. Quod videlicet ita sentiendum est ut nullus primas quasi pro peculiari Ecclesiæ suæ reverentia id præsumat exigere. Cum vero legato Romani pontificis subjicitur, ipsi soli subjicitur cujus per legatum vices aguntur. Et ipsum ergo Remensem et cæteros qui legationi tuæ solent esse subjecti ad concilium tuæ sollicitudinis studium convocet et Ecclesiæ sanctæ utilitatibus omni dissimulatione seposita ferventer insudet. » Juxta hæc ergo domni papæ verba ad denominatum concilium fraternitatem vestram cum abbatibus vestris apostolica auctoritate invitamus, quia de amicitia vestra confidimus, et in tanta utile amici consilium et perneccesarium nobis esse scimus. Nos quoque consiliis tuis acquiescere, Deo volente, parati sumus.

XII.

Hugonis Lugdunensis archiepiscopi Roberto comiti Flandriæ. — Vice SS. Pont. ut Lambertus excipiat, tueaturque rogat.

(Anno 1094.)

[Spicil. V, § 2.]

Hugo Lugdunensis archiep., apostolicæ sedis legatus, ROBERTO Flandrensium comiti, salutem.

Venerabilem in Christo fratrem nostrum Atrebatensem episcopum excellentiæ vestræ commendamus, ut eum tanquam cardinalem episcopum, tanquam beati Petri manibus consecratum, ope vestra et auxilio tueamini rogamus, et vice domini papæ secundum præceptum ipsius in remissionem peccatorum vestrorum præcipimus. Ad restituenda quoque bona Ecclesiæ ipsius brachium adjutorii vestri ei porrigite, cognoscentes vos pro obedientia hac habituros gratiam apostolicam, et a Deo retributionem.

XIII.

Charta Hugonis, Lugdunensis archiepiscopi et apostolicæ sedis legati, de absolutione Fulconis Andegavensis comitis.

(Anno 1094.)

[Gall. Christ. nov. instr. t. IV, p. 10].

Hugo Lugdunensis archiepiscopus, apostolicæ sedis legatus, dilectissimis in Christo fratribus archiepiscopis, episcopis, abbatibus sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus salutem.

Communi orthodoxorum omnium notitiæ tradere

dignum judicavimus, qualiter ex præcepto domini nostri papæ Urbani pro causa Fulconis Andegavensium comitis usque ad fines Andegavorum veniendi obedientiam suscepimus, ut eum a vinculo anathematis, quo diutino tempore innodatus erat pro captione fratris sui Gaufridi, quem in bello publico ceperat, absolveremus: cum tamen ipse comes rationem reddere, aut satisfacere, aut judicium subire non subterfugeret: imo semper paratus esset: ut virorum probabilium clericorum et laicorum relatione cognovimus, præfatus frater ejus, tempore quo captus fuit, a Stephano cardinale Romanæ sedis legato pro multimoda injuria, quam inferebat Turonensi Ecclesiæ et abbati S. Martini Majoris Monasterii, excommunicatus erat, et Fulconi huic principatus Andegavensis comitatus ab ipso legato ex parte S. Petri donatus erat. Quem quidem et ab avunculo suo Gaufrido concessum fuisse, virorum probabilium de nobilibus suis veraci cognovimus relatione. Nos igitur hæc suscepta legatione, ut vigor apostolicæ obedientiæ majori a nobis tractaretur auctoritate, venerabilem fratrem nostrum Bituricensem archiepiscopum executionis hujus adhibuimus socium; et sic simul positi fratrem comitis, quem captum audiebamus, consulto adivimus. Quem ita desipientem invenimus, ut ferebatur ab omnibus; ut prorsus inutile et vanum videretur regendæ ei patriæ committere principatum, qui sibi et omnibus stultitia sua factus fuisset inutilis: usque adeo, ut nec per manus nostras a captione vellet eripi.

Venimus itaque ad cœnobium S. Florentii, et in die nativitatis S. Joannis Baptistæ, virorum religiosorum, episcoporum, et abbatum, qui invitati advennerant, Fulconem comitem paratum satisfacere aut rationem reddere unanimi omnium voto et laude absolvimus; acceptis ab eo securitatibus, ut, si frater ejus meliorem sensus reciperet, ex præcepto domini nostri papæ, vel nostro, aut concordiam faceret cum eo, aut judicium subire paratus esset, nec uxorem duceret, de quarum numerositate culpabatur, absque nostro consilio, cujus rei gestæ seriem vobis pandere judicavimus. Religiosorum autem, qui adfuerunt, nomina hæc sunt: Aldebertus Bituricensium archiepiscopus, Ovellus Cenomaniensis episcopus, Guillelmus abbas S. Florentii, Bernardus abbas SS. Sergii et Bacchi, Girardus abbas S. Albini, Nualdus abbas S. Nicolai, Bahricus abbas Burguliensis, Gaufridus abbas Vindocinensis.

Actum est anno ab Incarnatione Domini 1094, apud abbatiam S. Florentii, die festo S. Joannis Baptistæ.

XIV.

Hugo Lugdunensis archiepiscopus ecclesiam Sancti Desiderii in Brizia Cluniacensibus donat.

(Anno 1094.)

[BALUZ. Miscell. ed. Luc. III, 59.]

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Noverint omnes sanctæ Dei Ecclesiæ filii, præsentés scilicet et futuri, quod

ego Hugo, De. gratia Lugdunensis archiepiscopus, A fecit de fratre nostro Ambianensi episcopo et Fulcone archidiacono amico et familiari nostro, rogans quatenus causam suam fraternitati vestræ committeremus. Injungimus itaque charitati vestræ ut Ambianensem episcopum et prædictum Fulconem archidiaconum conveniatis, et ut prædicto fratri de quibus conqueritur justitiam in audientia vestra faciant admoneatis. Quod si facere noluerint, ex parte nostra amicum nostrum Remensem archiepiscopum rogate ut eos quod justum fuerit jam dicto fratri exsequi faciat.

XVII.

Ad Ivonem Carnotensem episcopum.

(Anno 1096.)

[*Opp. Ivonis*, not. ad epist. 153, p. 255.]

B II. Lugdunensis episcopus, apostolicæ sedis legatus, reverendo fratri I, Carnotensi episcopo, salutem. Noverit fraternitas vestra clamorem fratris nostri Gis. Ebroicensis episcopi nuper ad aures nostras pervenisse de Ursone dapifero regis, qui in sanctæ Quadragesimæ diebus cepit quemdam parochianum ejus nomine Rotgerum, causa orationis tendentem ad Sanctam Mariam Magdalenam de Vizeliaco, et ad sanctum Ægidium. Scias autem non solum quadragesimali, verum etiam omni tempore, oratores, et pro Deo peregrinantes, ab omnium hostium incursu securos esse debere: et perturbatores eorum, utpote Dei timorem præ oculis non habentes, debere puniri severitate ecclesiasticæ disciplinæ. Interdiximus itaque omne divinum officium tam ipsi Ursoni, quam toti familiæ domus ejus, omnibusque in tanto sacrilegio ipsius coadjutoribus, vobis (cujus parochianus esse dicitur, quique vices defuncti archiepiscopi Senonensis geritis) apostolica auctoritate præcipientes, ut idem interdictum faciatis, et ex parte nostra, atque vestra clericis Aurelianensibus scribendo injungatis, quatenus ipsi Vitoni et familiæ domus ejus, atque coadjutoribus ipsius divinum similiter officium interdican, donec prædictum Rotgerum absque redemptione aliqua de captione sua liberum abire permittat, et ablata ei restituat. Interdicimus etiam eadem auctoritate apostolica divinum officium fieri ubicunque captus tenebitur, dum ibi fuerit.

XVIII.

Ad eundem. — Respondet epistolæ 60 Ivonis.

(Anno 1097.)

[*BALUZ., Miscell. ed. Luc. III, 57.*]

Actum Lugduni, anno ab Incarnatione Domini nostri Jesu Christi millesimo nonagesimo quarto, indictione II, concurrente VI.

Ego Hugo, Divionensis Ecclesiæ monachus, vice C cancellarii scripsi et subscripsi.

XV.

Ad Lambertum Atrebatensem episcopum.

(Anno 1095.)

[*BALUZ., Miscell. ed. Luc. II, 139.*]

Hugo, sanctæ Lugdunensis Ecclesiæ servus, reverentissimo fratri LAMBERTO Atrebatensi episcopo, salutem.

Curamus innotescere vestræ dilectioni sororem nostram in Christo Emmam, quæ apud nos reclusa amore nominis Christi fuit multis diebus, nono Kal. Februarii de sæculo præsentis ad cœlestia, ut credimus, migrasse. Sed quia soli Deo nota est salus vel perditio mortalium, nullusque merito suo justificari apud illum valet, nisi miseratione divinæ purgetur pietatis, præmonendo obsecramus charitatem vestram quatenus in orationibus vestris et beneficiis animæ ipsius succurratis, ut et vos quoque idem premium ab eodem creatore et redemptore nostro Jesu Christo consequi mereamini. Filia quippe vestræ Ecclesiæ, sicut ipsa sæpissime testabatur, erat vestræ fraternitatis. Valet.

XVI.

Ad eundem.

(Anno 1095.)

[*Ibid.*]

Venerabili fratri LAMBERTO Atrebatensi episcopo, Hugo Lugdunensis Ecclesiæ servus, salutem.

Frater iste gerulus horum querimoniam nobis

Urbani et prædecessorum ejus apostolicas sanctiones recognosceret, non irrationabiliter vel contra antiquas patrum regulas factum esse putavimus. Non enim notitiam vestram subterfugisse credimus quam contumaci pertinacia, et pertinaci contumacia Senonenses clerici, de quorum grege electus ille esse dinoscitur, apostolicis de primatu Lugdunensi institutis ac privilegiis obviantes et inobedientes exstiterint et archiepiscopum suum modo defunctum usque ad mortem in sua inobedientia perseverare fecerint. Propter quam videlicet inobedientiam dominus noster papa Urbanus ab episcopali eum officio suspendit, et vos et alios suffraganeos vestros obedientiam et subjectionem nobis ut primati vestro promittere fecit. Testante autem Gregorio in ultimo *Moralium* libro inobedientiam hariolandi peccatum dicitur, et quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. Obedientia vero fidei meritum possidet : qua sine quisque infidelis convincitur, etiamsi fidelis esse videatur. Hac itaque beati Gregorii ratione et auctoritate tam prædictus quam alii clerici Senonenses cum primatum Lugdunensis Ecclesiæ respuendo apostolicæ auctoritati tam arroganter tamque pertinaciter obedire recusaverint, et episcopum suum, quemadmodum diximus, usque ad vitæ exitum, non solum persuadendo, verum etiam violenter instigando, in sua inobedientia perdurare compulerint, quamvis fideles videantur, infideles tamen et quasi idololatriæ esse convincuntur. Perpendat igitur vestra discretio utrum infidelis aut idololatra, donec ab infidelitate vel idololatria respiscat, in episcopum canonice possit aut debeat eligi vel consecrari. Perpendat etiam utrum si hoc fieri prohibemur privatis legibus et novis traditionibus, quemadmodum dicitis, veteres traditiones et consuetudines de metropolitani consecratione removeare contendamus, vel in hoc facto impropertastis culicem colantes camelum glutiamus. Legationis autem nostræ privilegio nec ipsum de quo agimus vel quemlibet alium electum nobis presentari contendimus, sed secundum apostolicam traditionem electionem et nomen electi ad notitiam nostram referri volumus, ut eam cognitam approbemus. Si vero jure primatus Lugdunensis Ecclesiæ privilegiis et auctoritate domni nostri papæ Urbani ac prædecessorum ejus firmati a Senonensi electo obedientiam et subjectionem primati debitam ante consecrationem exigimus, per hoc sanctorum patrum traditiones nos rescindere vel illi, si professus fuerit, officere, quasi hac professione consecrationem comparasse videatur, nequaquam cognoscimus, cum episcopalis dignitas bonis meritis et fructibus ex obedientia prodeuntibus acquiri debeat, et in examinatione consecrandi electi, utrum Romanæ Ecclesiæ obediens esse velit ante consecrationem requiratur. His itaque freti rationibus, quod de eo vobis vel comprovincialibus vestris præcepimus immutare nolumus. Si autem domnum papam de traditione probatissimorum Patrum præcedentium aliquid diminuisse vel immutasse aut novitatem ali-

PAROL. CLVII.

quam admisisse dicitis, vel decreto ipsius de investitura episcopatum vel aliarum dignitatum ecclesiasticarum, quam reges olim mutationes usurparunt et adhuc usurpare contendunt, contraire vultis vel contraeundum esse decernitis, vos videritis. Quod videlicet cum non solum modo verum etiam tempore beatæ memoriæ Gregorii papæ tam firmiter promulgatum videritis vel audieritis, si quid addendum vel demendum vel ad tempus intermittendum, ne spiritualia vel temporalia commoda impedirentur, cognovistis, non quasi insidiando vel redarguendi occasionem haberetis reticere, sed magis ipsis velut patribus bonus ac prudens filius reverentiam suggerere et intimare deberetis. Nos vero ipsam constitutionem canonicam et secundum antiquas legales sanctorum patrum consuetudines factam videntes et servare volumus et servandum omnibus super quibus legationis officio fungimur præcipimus. Dixistis nos Puteacenses a vobis et coepiscopis vestris propter prædam in vos et in Carnotensem Ecclesiam communionem privatos vobis nescientibus communioni reddidisse. Quod cum nec videritis nec audieritis, neque nos fecerimus talia, nequaquam objicere deberetis. Nos tamen bonum pro malo redemptes, et hanc contumeliam sive criminationem dissimulantes, Puteacensibus capellanis et clericis litteras direximus, et divinum officium, excepto parvulorum baptismate et infirmorum visitatione, ibidem fieri prohibuimus. Quoniam nostram redargutionem de consecratione Sanctionis gravius justo tulistis, prout exitus divina virtute probabit, omnipotentis Dei clementiam obsecramus ut animi vestri motus in nos immeritos temperare dignetur.

XIX.

Ad archiepiscopum Senonensem, pro abbate Sancti Petri Vivi.

(Ante an. 1099.)

[BALUZ., *ibid.*]

Hugo Lugdunensis Ecclesiæ servus, apostolicæ sedis legatus, venerabili fratri et coepiscopo DAMBERTO Senonensi metropolitano, salutem et servare Domino in timore.

Pro quorundam adversum vos querimoniis abbatum vestrorum sæpius nos vobis scripsisse meminimus; sed quod in nullo apud vos profecerimus, nec vestræ dignationis responsa aliqua habuerimus, non minima admiratione stupemus. Sane si vos Romanæ Ecclesiæ legatus essetis, sicut nostrum salubriter esset vobis obedire, ita vestra magnificentia ex auctoritate nostræ super vos legationis parvitati nostræ deberet obaudire. Ecce itidem venerabilis nostri fratris abbatis Sancti Petri Vivi querimonias vobis recensemus. Queritur enim sub occasione debilis cujusdam presbyteri et justitiam reclamantis quamdam suam a divino officio per vos cessare ecclesiam, cuidam etiam presbytero defuncto nulla culpa dum adhuc viveret notata, bene et sapienter testato, sepulturam negatam, ipsis quoque qui eundem pie et officiose sepelierunt communionem ecclesiæ inter-

17

dictam. Mandamus igitur et sicut fratrem attentius A
commonemus ut intermissa vestra, si qua est, justitia, abbati et ecclesiis suis pacem conservetis, taliter excommunicatos salubrius absolvatis, et in concilio quod secunda post octavas Pentecostes feria adjuvante Domino Trecis celebraturi sumus de vestris pariter ac ejusdem abbatis querimonis justitiam et accipiat et exhibeat. Verendum profecto vobis est, si aliter egeritis, ne et sacris obvietis canonibus et domni papæ indignationem aliquatenus incurritis, a cujus liberalitate privilegium idem abbas nuperime acceperat, et hac quoque vice nostra videamini contempsisse mandata.

XX.

Ad Haganonem Æduensæ episcopum, pro Hugone

Flaminiacensi.

(Anno 1097.)

Vide Patrologiæ tom. CLX, col. 355, in Hugone

Flaminiacensi.

XXI.

Ad Urbanum papam. — De Roberto abbate S. Remigii Remensis.

(Anno 1197.)

Vide Patrologiæ tom. XLC, col. 1432, in Chronico

S. Huberti Andaginensis.

XXII.

Epistola Hugonis legati, ad Robertum abbatem Molismensem, ordinis Cisterciensis institutorem.

(Intra an. 1097-98.)

LABBE Biblioth. nov. mss. II, 640, in Originibus

Cisterc.]

HUGO, Lugdunensis archiepiscopus et apostolicæ C
sedis legatus, ROBERTO Molismensi abbati, et fratribus cum eo secundum Regulam sancti Benedicti Deo servire cupientibus.

Notum sit omnibus de sanctæ matris Ecclesiæ profectu gaudentibus, vos et quosdam filios vestros Molismensis cenobii fratres Lugduni in nostra præsentia astitisse, ac Regulæ beati Benedicti, quam illuc usque tepide ac negligenter in eodem monasterio tenueratis, arctius deinceps atque perfectius inhærere velle professos fuisse. Quod quia in loco prædicto pluribus impediens causis constat adimplere non posse, nos utriusque partis saluti videlicet inde recedentium atque illic remanentium providentes, in locum alium, quem vobis divina largitas designaverit, vos declinare, ibique salubrius atque quietius Domino famulari utile duximus fore. Vobis ergo tunc præsentibus Roberto abbati, fratribusque Alberico, Odoni, Joanni, Stephano, Letaldo et Petro, sed omnibus quos regulariter et communi consilio vobis sociare decreveritis, hoc sanctum propositum servare, et tunc consulimus et ut in eo perseveretis præcipimus, et auctoritate apostolica per sigilli nostri impressionem in perpetuum confirmamus.

XXIII.

Decretum Hugonis legati de toto negotio Molismensium atque Cisterciensium.

(Intra an. 1097-98.)

[LABBE ubi supra.]

HUGO, Lugdunensis Ecclesiæ servus charissimo

fratri ROBERTO Lingonensium episcopo, salutem.

Quid de negotio Molismensis Ecclesiæ in colloquio apud portum Ansillæ nuper habito definierimus fraternitati vestræ notificare necessarium duximus. Venerunt ante nos illuc cum litteris vestris Molismenses monachi loci sui desolationem atque destructionem quam per remotionem Roberti abbatis incurrant ostendentes, ipsumque sibi reddi in patrem magnopere postulantes. Nullo modo enim aliter sperabant pacem et quietem Molismensi Ecclesiæ posse restitui vel monastici ordinis vigorem in pristinum statum illic revocari. Adfuit etiam ibi in præsentia nostra frater Gaufridus, quem eidem Ecclesiæ in abbatem ordinavistis, dicens se libenter ipsi Roberto velut Patri suo locum daturum, si nobis placeret, ut eum Molismensi Ecclesiæ remitteremus. Audita igitur vestra et ipsorum Molismensium petitione, relectis etiam domini papæ litteris super hoc negotio nobis directis, totum dispositioni et arbitrio nostro committentis, tandem multorum virorum religiosorum, tam episcoporum quam aliorum qui nobiscum aderant concilio precibus vestris et eorum acquiescentes Molismensi Ecclesiæ ipsum restituere decrevimus, ita videlicet ut priusquam illuc redeat Cabilonem veniens in manu fratris nostri Cabilonensis episcopi cui secundum consuetudinem cæterorum abbatum professionem fecit, virgam et curam abbatia reddat, atque monachos Novi monasterii, qui ei sicut suo abbati professionem fecerant, et obedientiam promiserant, ab ipsa professione et obedientia liberos et absolutos dimittat, ac sic ab ipso episcopo professionis, quam ei et Cabilonensi Ecclesiæ fecit, absolutionem accipiat. Dedimus etiam licentiam cum eo redeundi Molismum omnibus illis de fratribus Novi monasterii qui eum secuti fuerint quando a Novo monasterio recesserit, tali conditione ut decreto neuter neutros sollicitare vel recipere præsumant, nisi secundum quod beatus Benedictus monachos Novi monasterii præcipit recipiendos. Postquam hæc supradicta fecerit remittimus eum dilectioni vestræ, ut Molismensi Ecclesiæ illum in abbatem restituatis, ita tamen ut si deinceps eandem Ecclesiam solita levitate deseruerit, nullus ei substituat vivente Gaufrido abbate, absque vestro et nostro, ejusdemquo Gaufridi assensu. Quæ omnia apostolica auctoritate rata esse præcipimus. De capella autem prædicti abbatis Roberti et de cæteris rebus quas a Molismensi Ecclesia recedens secum et cum eis Cabilonensi episcopo atque Novo monasterio se reddidit, id statuimus ut omnia fratribus Novi monasterii salva permaneant, præter Breviarium quoddam quod usque ad festivitatem sancti Joannis Baptistæ retineant ut transcribant assensu Molismensium. Huic autem definitioni interfuerunt episcopi Nortgaudus æduensis, Galterius Cabilonensis, Beraudus Maticensis, Pontius Belicensis, et abbates Petrus Trenorciensis, Jacento Divionensis, Gaucerannus Athanacensis. Petrus quoque, domini papæ camerarius, multique alii viri honesti et boni testimonii.

XXIV.

Epistola Hugonis Lugdunensis ad Paschalem papam.
—Nuntius Alberici, abbatis Cisterciensis primi commendat.

(Intra an. 1097-98.)

[LABBE, *ibid.* p. 645.]

Reverentissimo Patri et domino suo PASCHALI papæ, Hugo, Lugdunensis Ecclesiæ servus, per omnia seipsum.

Frates isti præsentium geruli ad paternitatis vestræ celsitudinem tendentes per nos transitum fecerunt. Et quia infra provinciam nostram, videlicet in episcopatu Cabilonensi, permansionem habent, humilitatis nostræ litteris apud celsitudinem vestram se commendari petierunt: sciatis autem tunc eos de quodam loco qui Novum monasterium vocatur, ad quem de Molismensi Ecclesia cum abbate suo exeuntes propter arctiorem et secretiorem vitam secundum Regulam sancti Benedicti quam proposuerant tenendam habitandum venerunt, depositis quorundam monasteriorum consuetudinibus, imbecillitatem suam ad tantum pondus sustinendum imparem judicantes. Unde Molismensis Ecclesiæ fratres, et quidam alii adjacentes monachi eos infestare et inquietare non desinunt, æstimantes se viliores et despectiores haberi apud sæculum, si isti quasi singulares et novi monachi inter eos habitare videantur; quapropter desiderantissimam nobis paternitatem vestram humiliter et cum fiducia deprecamur, ut fratres istos totam spem suam in vobis, post Deum ponentes, et idcirco ad apostolatus vestri auctoritatem confugientes, benigne pro more vestro respiciatis, et eos ad locum ipsorum ab hac infestatione et inquietudine liberando, auctoritatis vestræ privilegio munitis, utpote pauperes Christi nullam contra suos æmulos divitiis vel potentia defensionem parantes, sed in sola Dei nostri clementia spem habentes.

XXV—XXVI.

Hugonis ad S. Anselmum Cantuariensem archiepiscopum.

(Vide inter epistolas S. Anselmi, epp. 64 et 124, libri III, *Patrologiæ* tom. CLIX.)

XXVII.

Donatio Hugonis archiepiscopi Lugdunensis de ecclesia Sancti Germani.

(Anno 1106.)

[BALUZ., *Miscell.* III, 62.]

Reverentissimo Patri domino HUGONI Cluniensium abbati et toti congregationi Cluniensi illi commissæ, Hugo Lugdunensis Ecclesiæ servus, salutem.

Scimus nos rogatu domni P. domini papæ camerarii ecclesiam Artensem vobis et Ecclesiæ vestræ olim dedisse. Qua de causa filii nostri canonici Lugdunensis Ecclesiæ turbati coperunt instanter precari clementiam nostram ne præfatam ecclesiam Artensem pateremur aliqua occasione alienari et separari ab ecclesia Sancti Stephani Lugdunensis, juris cujus ab antiquis temporibus fuerat. Quorum clamoribus ac precibus flexi promissimus jam dicto

A domino P. pro Artensis Ecclesiæ commutatione nos duros vobis ecclesiam de Sancto Germano, quæ sita est inter ecclesiam de Capella et ecclesiam de Marlicò. Quam promissionem nunc perficientes concessimus vobis et ecclesiæ Cluniensi supradictam ecclesiam Sancti Germani jure perpetuo possidentiam, retinentes in ea synodales census et censum alium quem beatæ memoriæ domnus Gibuinus archiepiscopus in illa imposuit, obedientiam quoque et reverentiam episcopalem sicut in cæteris ecclesiis quas beato Petro concessimus. Signum Girini decani. S. Teotardi camerarii. S. Girini capellani. S. Gauscerani cantor. S. Arnaldi magistri. S. Godonis canonici et archipresbyteri.

Actum Lugduni anno Incarnationis Dominicæ 1106, indictione XIII.

XXVIII.

Hugo Lugdunensis archiepiscopus coram episcopis Gratianopolitano, Diensi et Lingonensi, componit discordiam inter monachos Sancti Benigni Divionensis et clericos Bisuntinos pro ecclesiis Salinensibus.

(Anno 1106.)

[PÉRARD, *Burgundiæ chartæ*, p. 209.]

Hugo Lugdunensis archiepiscopus, sanctæ apostolicæ sedis legatus.

Omnibus fidelibus notum esse volumus quod tempore domni Paschalis II papæ et præcepto ipsius, Bisuntinos clericos, et abbatem Divionensem Jarentonem ad definiendam controversiam quæ inter eos erat de ecclesia Sanctæ Mariæ Salinensi, Lugdunum convenire fecimus: quorum actionibus et responsis auditis, visum est nobis, et qui nobiscum erant venerabilibus episcopis, Hugoni scilicet Gratianopolitano, Irmioni Diensi, et Roberto Lingonensi, ut amicabile pacto potius quam judiciali sententia, eorum litem finiremus. Convenit igitur inter eos ut monachi Divionenses omnes querelas quas adversus clericos Bisuntinos aut scripto, aut sine scripto, in Salinensibus ecclesiis habere videbantur, per manum nostram illis clericis omnino wirpirent et dimitterent, et Ecclesiæ quidem Bisuntinæ clerici, omnes ecclesias Salinenses sine omni Divionensis Ecclesiæ querela jure perpetuo possiderent; clerici vero Divionensibus monachis concederent, quatenus in terra Divionensis Ecclesiæ, in aliquo convenienti loco, capellam septem statuarum in longitudine, excepta obsidia, ad unum tantum altare competente, et quatuor in latitudine in Salinis ædificare liceat. Cimiterium autem ex omni parte circa ipsam capellam septem statuarum similiter, ad sepeliendum tantum monachos, alias vero personas ibi non sepeliant. Parochianos autem Salinenses, nec vivos, nec mortuos suscipiant. Quod si aliquis parochianorum Salinensium, in ægritudinis lecto positus, monachus pro metu mortis effici voluerit, non, nisi presbytero cuius parochianus est, annuente, eum suscipiant. Concesserunt etiam clerici ipsis monachis, decimam unius tantum vineæ ejus, quam ex his quos eo tempore in dominicata tenebat, usque ad proximum Pentecostæ

sten potissimum elegerint, et clericis notum fecerint. A Promisit autem abbas et monachi sui, per manum nostram, quod tam in his quam in aliis quæ ad Bisuntinam dioccesim pertinent, Ecclesiæ Bisuntinæ, salvo ordine suo, obediant, et canonicos bannos, atque excommunicationes archiepiscopi et ministrorum ejus diligenter observent. Statuimus igitur, et apostolica auctoritate firmamus, ut definitio ista utrinque inconcussa servetur. Si quis vero hujus nostræ definitionis scienter temerator existiterit, nisi infra quadraginta dies post commotionem resipuerit, et ei cui injuriam intulerit amicabili compositione aut judicio competenti satisfecerit, læsæ apostolicæ majestatis reus habeatur.

Actum Lugduni publice, anno Incarnationis Domini 1196, pridie Kal. Aprilis, Sabbato in Albis. B Hujus vero definitionis testes sunt isti: S. Hugonis Gratianopolitani episcopi; S. Irmionis Diensis episcopi; S. Lingonensis episcopi; S. Rostanni Lugdunensis archidiaconi, S. Theotardi Lugdunensis camerarii, S. Joceranni Lugdunensis cantoris, S. Godonis canonici et archipresbyteri, S. Mainerii decani Bisuntini, S. Hugonis, S. Stephani, S. Willelmi archidiaconi, S. Stephani cantoris, S. Hugonis archid. S. Jarentonis abbatis, S. Joffredi prioris, S. Hugonis monachi, S. alterius Hugonis de Berth monachi, S. Odonis monachi, S. Eurardi monachi.

XXIX.

Charta donationis ecclesiæ Sancti Joannis de Bruillolis ab Hugone archiepiscopo Lugdunensis Ecclesiæ, abbatæ Saviniensis.

(DE LA MURE, *Hist. ecclès. de Lyon*, p. 500, ex chartulario Saviniac., fol. 120.)

Archiepiscopus Hugo Lugdunensis Sancto Martino Saviniensi et domno Iterio abbati secundo et monachis ibi Deo servientibus ecclesiam Sancti Joannis de Bruillolis donavit atque laudavit sub testibus his: Girino Calvo, Girino capellano, Berardo Ursel, Cactardo, Bostanno, Ferlo. Willelmus d'Algerolis quoque et frater ejus Pontius pro se suisque parentibus partem quam in hac ecclesia possidebant dederunt Sancto Martino, et memorato abbati sine aliquo mu-

nere: reliquam partem Artaldus senex qui jure hæreditario suam esse dicebat, dedit similiter in capitulo Saviniensi coram abbate et fratribus. Willelmus de Malboson etiam quod in ipsa ecclesia quærebat sine ullo retentâ dedit atque wirpivit. Amblardus et Theotyrius Portati et Bosi quod illic visi erant habere, ex toto dedere. Qui hæc dona infregerit, sive calumniatus fuerit, anathema sit. Amen.

XXX.

Charta donationis ab archiepiscopo Hugone Lugdunensi abbatæ Saviniensis de capella S. Petri de Campeto.

(DE LA MURE, *ibid.*, ex chartulario ejusdem abbatæ, fol. 121.)

Domnus Hugo Lugdunensis archiepiscopus ecclesiam Sancti Laurentii, et capellam Sancti Petri Campopeti cum decimis et eorum appendiciis dedit atque laudavit Sancto Martino Saviniensi, et abbati Iterio secundo, monachisque inibi Deo famulantibus.

Signum Wigonis abbatis fratris ejus, Arberti archidiaconi, Girini Calvi, Girini capellani, Bostanni, Arberti archipresbyteri.

XXXI.

Charta donationis ecclesiæ de Bessennaco abbatæ Saviniacensi ab Hugone Ecclesiæ Lugdunensis archiepiscopo.

(DE LA MURE *ibid.*, ex chartulario abbatæ Saviniacensis.)

Lugdunensium archiepiscopus Hugo, Deo inspirante, ecclesiam de Bessennaco dedit Sancto Martino Saviniacensi et abbati Iterio secundo, monachisque ibidem degentibus. Huic ecclesiæ dominabantur Wigo Longus, Amblardus et Willelmus fratres illius, qui pro sua suorumque parentum redemptione absque ullo munere S. Martino Saviniacensi ex integro dederunt atque laudaverunt, teste Barnuino archipresbytero et Hugone de Lasney; Stephanus Nigellus partem quam ab uxore acceperat dedit in obitu suo Sancto Martino; testibus filiis ejus Willelmo et Stephano, necnon Stephano Willenco, et fratre ejus Hugone.

ANNO DOMINI MCVI

PETRUS ALPHONSI

EX JUDÆO CHRISTIANUS

INOTITIA HISTORICA ET LITTERARIA

(Bibliotheca Hispana vetus, auctore D. Antonio, III, 46)

Moyses, Hebræus natione sectaque, ab ea ad Christianismum conversus anno 1106, in urbe Osce regni Aragoniæ, ac PETRUS ALPHONSI nuncupatus,

eo quod in festo SS. apostolorum Petri et Pauli sacro tinctus lavacro Alphonsum Aragoniæ simul et Castellæ atque Legionis regem, cujus medicus fuit,